

Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. Finansutskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen om anslagsfördelningen för 2011. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om bemyndiganden för regeringen att under 2011 överskrida anslagen 1:1 *Räntor på statsskulden* och 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning*. Finansutskottet konstaterar att riksdagens ställningstagande när det gäller anslaget för provisionskostnader får göras utifrån historisk information som skulle kunna tala för en lägre nivå på anslaget än den som regeringen föreslagit. Utskottet vidhåller därför sin uppfattning från förra året att det framöver skulle vara värdefullt med en närmare redovisning av motiven för den föreslagna anslagsnivån. När det gäller härledningen av ramnivån för utgiftsområdet förutsätter utskottet, liksom förra året, att regeringen framöver lämnar en fullständig härledning av densamma.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Anslagen inom utgiftsområde 26 för 2011	5
Bemyndiganden att överskrida vissa anslag	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	11
 <i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2009–2014	6
Tabell 2 Utgifts- och kostnadsmässiga räntor på statsskulden 2009– 2014	6
Tabell 3 Utveckling av provisionskostnader 2006–2010	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Anslagen inom utgiftsområde 26 för 2011**

Riksdagen anvisar för 2011 anslagen under utgiftsområde 26 Stats-
skuldräntor m.m. enligt specifikationen i bilaga 2. Därmed bifaller
riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 26 punkt 3.

2. **Bemyndiganden att överskrida vissa anslag**

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 besluta att

a) ramanslag 1:1 Räntor på statsskulden får överskridas om det är
nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden,

b) ramanslag 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband
med upplåning och skuldförvaltning får överskridas om det är nöd-
vändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 26
punkterna 1 och 2.

Stockholm den 9 december 2010

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M),
Thomas Östros (S), Elisabeth Svantesson (M), Jennie Nilsson (S), Göran
Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson
(M), Monica Green (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S),
Annie Johansson (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Mikaela
Valtersson (MP), Anders Sellström (KD), Johnny Skalin (SD) och Ulla
Andersson (V).

Redogörelse för ärendet

Riksdagen fastställde den 8 december ramen för utgiftsområde 26 Stats-skuldräntor m.m. till 25 970 000 000 kr (bet. 2010/11:FiU1). Utgiftsområ-dets anslag får enligt riksdagsordningen 5 kap. 12 § inte överskrida den fastlagda ramen för utgiftsområdet.

I detta betänkande tar finansutskottet ställning till förslagen i budgetpro-
positionen om medelsfördelning och om bemyndiganden för regeringen att
under 2011 överskrida anslagen 1:1 *Räntor på statsskulden* och 1:3 *Riks-
gäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldför-
valtning*. Förslagen i propositionen återges i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Anslagen inom utgiftsområde 26 för 2011

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar medel på anslagen inom utgiftsområde 26 enligt regeringens förslag.

Propositionen

Anslag 1:1 Räntor på statsskulden

Från anslaget finansieras utgifter för räntor på statsskulden. Anslaget avräknas utgiftsmässigt och påverkas främst av statsskuldens storlek, ränte- och valutakurser samt Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvaltningsteknik.

Målet för statsskuldförvaltningen är att skulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas. Förvaltningen ska ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer.

Den budgetpåverkande redovisningen av statsskuld räntorna är utgiftsmässig, och i princip baserad på hur mycket som betalas varje år, dvs. kassamässig. Ränteutgifterna blir därmed starkt beroende av vilka upplåningstekniker som tillämpas och kan uppvisa stora svängningar mellan åren som inte direkt kan hänföra sig till den underliggande skuld-, ränte- och valutakursutvecklingen under motsvarande period. Förutom löpande ränteutgifter samt över- och underkurser från emissionerna, utgörs de totala ränteutbetalningarna även av utgifter i form av realiserade kursdifferenser vid förtidsinlösen av lån samt realiserade valutakursdifferenser.

De utgiftsmässiga statsskuld räntorna var 31,1 miljarder kronor 2009, vilket var drygt 2,5 miljarder kronor lägre än de anvisade medlen. För 2010 beräknas de utgiftsmässiga statsskuld räntorna till 18,4 miljarder kronor, vilket är 4,7 miljarder kronor lägre än de anvisade medlen. De löpande räntebetalningarna både i svenska kronor och i utländsk valuta beräknas bli väsentligt lägre än vad som förutsågs, vilket beror på lägre marknadsräntor. Till viss del motverkas dock detta något av högre valutakursförluster än tidigare. Från och med 2010 minskar statsskulden, till en början som ett resultat av kronförstärkningen, och från 2011 bidrar även ett positivt budgetsaldo. År 2011 stiger dock ränteutgifterna till följd av att marknadsräntorna väntas stiga. År 2014 beräknas ränteutgifterna bli 30,5 miljarder kronor. Regeringen redovisar följande tabell över utvecklingen av statsskuld räntorna 2009–2014:

Tabell 1 Utgiftsmässiga räntor på statsskulden 2009–2014*Miljarder kronor*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Räntor på lån i svenska kronor	25,0	23,4	23,3	28,7	30,8	33,5
Räntor på lån i utländsk valuta	7,7	2,0	2,0	3,0	4,0	4,0
Över/underkurser vid emission	-10,8	-9,5	-3,5	-1,0	-1,0	1,0
Summa räntor	21,9	15,9	21,8	30,7	33,8	38,5
Räntor på in- och utlåning	-6,5	-5,5	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Valutakursförluster/vinster	13,9	4,0	0,0	-2,0	-1,0	-3,0
Kursförluster/vinster	1,6	4,0	9,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa ränteutgifter	31,1	18,4	25,8	23,7	27,8	30,5

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Ett sätt att analysera kostnaderna för statsskulden är att studera hur mycket räntekostnader som genereras under en viss period. Dessa redovisas i tabell 2. Kostnadsmässig redovisning innebär att räntorna periodiseras över lånets löptid, vilket innebär att den ränta som genererats under perioden i stället för faktiska betalningar beaktas.

Tabell 2 Utgifts- och kostnadsmässiga räntor på statsskulden 2009–2014*Miljarder kronor*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Summa räntor enligt tabell 1	21,9	15,9	21,8	30,7	33,8	38,5
Summa kostnadsjustering	-0,2	8,0	5,0	1,0	3,0	0,0
Summa räntekostnader	21,7	23,9	26,8	31,7	36,8	38,5

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 25 800 000 000 kr för 2011 under ramanslag 1:1 *Räntor på statsskulden m.m.*

Anslag 1:2 Oförutsedda utgifter

På statsbudgeten finns ett särskilt anslag som vid behov ska kunna användas för oförutsedda utgifter. Medel från anslaget får tas i anspråk efter beslut av regeringen i varje enskilt fall. Anslaget bör enligt regeringen få disponeras för utgifter som är av så brådskande beskaffenhet att ärendet inte hinner underställas riksdagen samtidigt som utgifterna inte lämpligen kan täckas av andra medel som står till regeringens förfogande. Under en lång följd av år har riksdagen även medgivit att anslaget får användas för vissa speciella ändamål om andra medel inte står till förfogande.

Från detta anslag har regeringen t.ex. betalat ut belopp som staten genom lagakraftvunnen dom ålagts att betala och belopp som staten till följd av skada i samband med statlig verksamhet efter uppgörelse har åtagit sig att ersätta. Det ankommer på regeringen att i efterhand anmäla till riksdagen vilka utgifter som täckts genom att medel från anslaget tagits i anspråk. Regeringen hänvisar till Årsredovisning för staten 2009 (skr. 2009/10:101) för en redovisning av användningen av anslaget 2009.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 10 000 000 kr för 2011 under ramanslag 1:2 *Oförutsedda utgifter*.

Anslag 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning

Anslaget avser provisionskostnader relaterade till upplåning och förvaltning av statsskulden. Vid försäljning av statspapper använder sig Riksgäldskontoret av återförsäljare. Återförsäljarna ersätts med provisioner. Regeringen redovisar följande tabell över utvecklingen av provisionskostnaderna 2006–2009 och en prognos för 2010:

Tabell 3 Utveckling av provisionskostnader 2006–2010

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Försäljningsprovisioner	59,6	61,6	45,6	150,1	73,8
Provisioner externa förvaltare	7,8	10,9	10,5	55,4	30,1
Futures provisioner	12,8	9,4	9,8	5,8	8,0
Övriga provisioner	8,2	4,0	2,7	1,1	18,3
Summa provisionskostnader	88,4	85,9	68,7	212,3	130,2

Källa: Budgetpropositionen för 2011.

Merparten av provisionskostnaderna utgörs av försäljningsprovisioner till de banker som agerar mellanhänder vid försäljningen av Riksgäldskontorets lån. Åren 2006–2008 minskade de totala provisionskostnaderna med 19 miljoner kronor till 69 miljoner kronor. År 2009 ökade kostnaderna till 212 miljoner kronor. Ökningen beror främst på att ett nytt 30-årigt lån emitterats genom syndikering, men även på att det sista premiälånet under 2008 gavs ut sent på året, vilket fick till följd att anslaget belastades först 2009. År 2010 beräknas provisionskostnaderna minska till 130 miljoner kronor. Regeringen anger att årets kostnader för försäljningsprovisionerna ligger på en mer normal nivå jämfört med 2009.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 160 000 000 kr för 2011 under ramanslag 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning*.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet har vid flera tillfällen (bl.a. i bet. 2006/07:FiU4 och bet. 2009/10:FiU4) anfört att anslagsberäkningarna bör göras tydligare och redovisas för riksdagen. När det gäller regeringens bedömning av nivån på anslag 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* ansåg utskottet i förra årets betänkande (bet. 2009/10:FiU4 s. 9) att informationen var knapphändig. Regeringen har inte ändrat sin redovisning i årets budgetproposition. Liksom förra året får riksdagens ställningstagande göras utifrån historisk information som skulle kunna tala för en lägre nivå på anslaget än den som regeringen föreslagit. Utskottet understryker återigen vikten av tydlighet i anslagsberäkningarna för att därmed tillgodose riksdagens behov av relevant beslutsunderlag och

vidhåller därför sin uppfattning från förra året att det framöver skulle vara värdefullt med en närmare redovisning av motiven för den föreslagna anslagsnivån.

Regeringen redovisar, i likhet med vad som gäller för andra utgiftsområden, hur olika förklaringsfaktorer påverkar ramnivån, bl.a. hur förändrade ränte- och valutakurser påverkar ramarna (tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2011-2014 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.). Utskottet ansåg i förra årets betänkande (bet. 2009/10:FiU4 s. 8) att denna härledning var ofullständig. Utskottet förutsatte att regeringen i nästa budgetproposition skulle lämna en fullständig härledning av ramen för utgiftsområdet. Regeringen har inte ändrat sin redovisning i årets budgetproposition, varför utskottet återigen förutsätter att regeringen framöver lämnar en fullständig härledning av ramen.

Med detta ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till beräkning av anslagen inom utgiftsområde 26.

Bemyndiganden att överskrida vissa anslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 överskrida anslag 1:1 *Räntor på statsskulden* och anslag 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden.

Bakgrund

Inom ramen för rambeslutet beslutar riksdagen att regeringen får överskrida de ramanslag riksdagen anvisar för det kommande budgetåret, förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. Villkoren är att ett riksdagsbeslut om anslag på tilläggsbudget inte hinner inväntas och att överskridandet ska rymmas inom det fastställda utgiftstaket för staten.

Eftersom anslagen inom utgiftsområde 26 ligger utanför utgiftstaket omfattas dessa inte av det generella bemyndigandet. Enligt den ordning som gäller fr.o.m. 1997 har i stället ett särskilt bemyndigande knutits till anslaget för statsskuldräntor. För att säkerställa att regeringen alltid kan fullgöra sina åtaganden gentemot långivarna är rätten att överskrida detta anslag beloppsmässigt obegränsad. När anslag 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader* togs upp på statsbudgeten under utgiftsområdet 1998, kopplades på samma sätt som för ränteutgifterna ett bemyndigande till anslaget.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 överskrida ramanslagen 1:1 *Räntor på statsskulden* och 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndiganden för att under 2011 överskrida anslagen för räntor på statsskulden och provisionskostnader. Utskottet konstaterar att frågan om dessa obegränsade bemyndiganden kommer att aktualiseras vid behandlingen av regeringens proposition med förslag om en reformering av budgetlagen (prop. 2010/11:40), eftersom den innehåller förslag om att bemyndigandena ska lagfästas och att riksdagen därmed inte längre årligen ska besluta om dem.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 26:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 besluta att ramanslaget 1:1 Räntor på statsskulden får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 3.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2011 besluta att ramanslaget 1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning får överskridas om det är nödvändigt för att fullgöra statens betalningsåtaganden (avsnitt 5.3).
3. Riksdagen anvisar för 2011 anslagen under utgiftsområde 26 Statskuldsräntor m.m. enligt följande uppställning:

Anslag (ramanslag)	Tkr
1:1 Räntor på statsskulden	25 800 000
1:2 Oförutsedda utgifter	10 000
1:3 Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	160 000
Summa för utgiftsområdet	25 970 000

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2011 under
utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)		Utskottets förslag
1:1	Räntor på statsskulden	25 800 000
1:2	Oförutsedda utgifter	10 000
1:3	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	160 000
Summa för utgiftsområdet		25 970 000